

Datum
2023-10-18

Adress
August Palms Plats 1

Diarienummer
STK-2023-971

Yttrande

Till
Socialdepartementet

Remiss från Socialdepartementet - Patientöversikter inom EES och Sverige (SOU 2023:13) S2023/002132

Sammanfattning

Malmö stad är positiv till att information om patientens medicinska tillstånd och medicinska historik kan delas. Kommunen delar utredningens bedömning att detta ökar patientsäkerheten och förutsättningarna för en effektiv vård. Malmö stad bedömer att behoven av och fördelarna med utredningens förslag överväger de integritetsrisker som personuppgiftsbehandlingen medför. När det gäller organisering av den digitala infrastrukturen anser Malmö stad att det är problematiskt att utredningen tidigt låser sig vid ägandefrågan. Malmö stad bedömer här att det vore mer ändamålsenligt att på ett mer öppet sätt söka lösningar på det som enligt kommittédirektivet utgör ett bekymmer: att statens möjligheter att styra användning och utveckling av infrastrukturen är mycket begränsad.

Yttrande

På ett övergripande plan ställer sig Malmö stad positiv till att information om patientens medicinska tillstånd och medicinska historik kan delas. Kommunen delar utredningens bedömning att detta ökar patientsäkerheten och förutsättningarna för en effektiv vård.

Kapitel 11 Dokumentation och tillgängliggörande av informationsmängder

Malmö stad ser positivt på att utredningens uppdrag inkluderar både privata och offentliga vårdgivare oavsett finansieringsform. Utredningens uppdrag omfattar dock inte informationsutbyte från omsorgsgivare. Kommunen anser att det är bra att utredningen trots detta har tagit hänsyn till omsorgsgivare när det gäller det nationella utbytet av patientöversikter. Malmö stad ser positivt på att det kommunala perspektivet inkluderas och att vårdgivare i kommunal verksamhet föreslås få möjlighet att dela och ta del av uppgifter.

Kapitel 12 Gränsöverskridande utbyte av patientöversikter

Malmö stad håller med om att en sammanhållen infrastruktur är nödvändig för att säkerställa en god informationssäkerhet och bibehålla vårdtagarnas integritet i ett internationellt sam-

bete. Utredningen föreslår att E-hälsomyndigheten ges i uppdrag att utveckla och förvalta funktionalitet och infrastruktur och lutar åt att detta sker genom statligt förvärv av Inera AB.

Malmö stad bedömer att Inera har de grundläggande förutsättningarna att hantera patientöversikter på det sätt som utredningen föreslår. Det är dock problematiskt att ägarfrågan får så stort utrymme i utredningen. Att byta ägare kräver både tid och resurser och detta bör vägas mot potentiella fördelar med att utnyttja befintlig organisering. Malmö stad bedömer här att det vore mer ändamålsenligt att inte från början låsa sig vid ägarfrågan utan i stället på ett mer öppet sätt söka lösningar på det som enligt kommittédirektivet utgör ett bekymmer: att statens möjligheter att styra användning och utveckling av infrastrukturen är mycket begränsad. Malmö stad bedömer att statens möjligheter att styra mycket väl skulle kunna tillgodoses med något av de andra alternativen som utredningen redogör för (exempelvis avtal, överenskommelser eller reglering). Malmö stad vill därför rekommendera en sådan mer öppen ingång i det fortsatta utredningsarbete kring organiseringen som utredningen föreslår.

Om förslaget till statligt ägande av Inera skulle bli verklighet är det viktigt att staten utreder konsekvenserna för landets kommuner och regioner. Eftersom Inera är involverat i flera verksamheter i kommuner och regioner blir detta extra viktigt om beslutet blir att staten ska äga Inera i dess helhet. Oavsett omfattningen av ett eventuellt statligt ägande förordrar Malmö stad att staten säkerställer ett förankringsarbete tillsammans med kommuner och regioner.

Kapitel 14 En ny förordning om E-hälsomyndighetens personuppgiftsbehandling i samband med hanteringen av patientöversikter

Malmö stad vill betona vikten av patientens inflytande över vilka uppgifter som ska tillgängliggöras. Kommunen instämmer i förslaget att utveckla en digital samtyckestjänst där patienten kan hantera och överblicka sina samtycken.

14.11 Den registrerades inställning till personuppgiftsbehandlingen

Ur ett integritetsperspektiv bedömer Malmö stad det som positivt att det föreslagna utbytet av patientöversikter som huvudregel förutsätter att patienten har lämnat ett så kallat integritetshöjande samtycke. Patienten kan på så sätt behålla kontrollen över sina personuppgifter vilket i sin tur följer av de allmänna principerna i integritetsskyddslagstiftningen. Malmö stad bedömer att risken för obehörig delning i viss mån motverkas eftersom samtycket som huvudregel utgör en förutsättning för delningen i sig.

14.13.2 Behörighetstilldelning och åtkomstkontroll

Malmö stad konstaterar att utredningen belyser risken att patienter tappar förtroendet för att använda sig av möjligheten att lämna ett sådant samtycke som förutsätts för utbyte av patientöversikter. Utredningens anser att det är av vikt att det tydligt framgår att det är E-hälsomyndigheten i egenskap av personuppgiftsansvarig som har ansvaret för att den elektroniska åtkomsten till personuppgifter inte är mer omfattande än vad som krävs för att den enskilde ska kunna fullgöra sina arbetsuppgifter inom E-hälsomyndigheten. Oavsett var uppgifterna hanteras om utredningens förslag skulle genomföras (E-hälsomyndigheten eller Inera) bedömer Malmö stad att övervägandet framstår som välgrundat utifrån principerna

om uppgiftsminimering, integritet och konfidentialitet. Även utredningens förslag om åtkomstkontroller rimmar väl med dessa principer.

Kapitel 15 Ändringar i patientdatalagen, lagen om sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation, offentlighets- och sekretesslagen samt lagen om nationell läkemedelslista

15.3 Ändringar i offentlighets- och sekretesslagen

Malmö stad välkomnar utredningens förslag att införa en ny sekretessbrytande bestämmelse i offentlighets- och sekretesslagen (OSL). Förslaget innebär att en vårdgivare ska kunna lämna ut uppgifter som enligt huvudregeln omfattas av sekretess till E-hälsomyndigheten (eller, återigen, Inera) utan att i varje enskilt fall först behöva göra en prövning av men för den enskilde.

Kapitel 16 Avvägning mellan behov och integritetsrisker vid utbyte av patientöversikter inom EES

16.2.5 Integritetsstärkande åtgärder

En viktig del av skyddet för den personliga integriteten är den enskildes möjlighet att själv bestämma över tillgången till och behandlingen av sina personuppgifter. Utredningen föreslår därför att personuppgifter inte får behandlas för utbyte av patientöversikter om inte den enskilde uttryckligen har samtyckt till detta. Malmö stad instämmer här i vad som framkommer av utredningen.

16.2.7 Slutsats proportionalitetsbedömningen

Malmö stad bedömer att behoven av och fördelarna med utredningens förslag överväger de integritetsrisker som personuppgiftsbehandlingen medför. Behandlingen uppfyller ett mål av allmänt intresse och bedöms vara proportionell mot det mål som eftersträvas.

Kapitel 17 Ikraftträdande

Som framgått tidigare i yttrandet förespråkar Malmö stad ett öppet synsätt på frågan om ägande av Inera AB. Om förslaget ändå skulle genomföras (vilket Malmö stad alltså inte förespråkar utan fortsatt utredning) bedömer kommunen att tidplanen är snäv då förslaget innebär att förutsättningarna för den digitala infrastrukturen behöver ändras på endast två år. Malmö stad vill lyfta vikten av att de förändringar som följer av förslagen hinner få genomslag i de tekniska förutsättningarna innan landets kommuner åläggs ett nytt eller vidare uppdrag.

Ordförande

.....
 Katrin Stjernfeldt Jammeh

Sekreterare

.....
 Pamela Lindqvist
